

فرشاد گلزاری

انتخابات ریاست جمهوری ۱۴ مه ترکیه ۱۹ روز دیگر (۲۴ دی‌ماه) برگزار خواهد شد و حالا تاسف‌سفر سیاسی این کشور بار دیگر درگیر سناریوهای سیاسی-اجتماعی است؛ چرا که بسیاری از تحلیلگران در داخل و خارج از آن معتقدند که این بار ممکن است رجب طیب اردوغان از صندلی ریاست جمهوری کنار زده شود و به دنبال آن حزب عدالت و توسعه هم پس از دو دهه حکومت بر سطوح مختلف حکمرانی آنکارا به حاشیه‌پرود.

اصولاً تعویض و تغییر قدرت در ترکیه با کودتا و شلوغ کاری سیاسی-امنیتی عجیب و این روند به صورت ثابت در ادوار مختلف و در دولت‌های گوناگون دیده شده است. اساساً کودتا در تاریخ سیاسی ترکیه ریشه در دهه ۶۰ میلادی دارد و تا جولای ۲۰۱۶ که آخرین نمونه آن به وقوع پیوست.

نکته قابل ذکر در مورد این سنت خطرناک این است که کودتا در ترکیه همیشه به عنوان یک راه‌حل سیاسی با پوسته نظامی مطرح بوده؛ به گونه‌ای که سیاستمداران در این کشور بیش از شش دهه است که برای کنار زدن رقبای خود به کودتا متوسل شده‌اند و حالا هم به نظر می‌رسد که این گزینه قرار نیست از فهرست راهبردهای سنتی و داخلی آنها حذف شود.

اما در این برهه زمانی به نظر می‌رسد که اردوغان در سال ۲۰۱۶ یعنی هفت سال پیش و از طریق یک کودتای نافرجام، توانست طیف عظیمی از مخالفان خود را منکوب، خانه‌نشین و زندانی کرده و آنها را در تمام لایه‌های سیاسی، قضایی، امنیتی، نظامی و حتی اجتماعی از صحنه حذف کند. بعد از کودتای ۱۵ جولای ۲۰۱۶ تصویر ستون فرماندهان و قضات بازداشت شده به تیرتیر یک رسانه‌های ترکیه و دنیا تبدیل شد و سکوتی ژرف تمام افکار عمومی این کشور را دربر گرفت.

همزمان با بالاگرفتن رقابت‌های انتخاباتی ترکیه، دفاتر حزب عدالت و توسعه به گلوله بسته شد؛

اردوغان و سناریوهای تکراری برای پیروزی

در شرق این کشور ادامه دارد؛ به صورتی که بسیاری از فعالان مدنی و حتی خبرنگاران که این موضوعات را بررسی می‌کردند و به انتقاد از سیاست‌های وی پرداخته بودند، یا تهدید به مرگ شدند و یا اینکه حاضر و بازداشت شده و از شغلشان کنار گذاشته شدند.

حالا این میزان از فشارها به جایی رسیده که برخی از مفسران فکر می‌کنند اردوغان با صاف کردن جاده سیاست، اینبار هم در انتخابات ریاست جمهوری ترکیه پیروز خواهد شد. البته در دنیای سیاست شاید جغرافیایی که می‌توان در مورد انتخابات آن تا حد زیادی گمانه‌زنی کرد اروپا و سپس برخی کشورهای شرق آسیا (منهای چین) باشند، اماد مورد انتخابات در برخی کشورهای منطقه و همچنین ایالات متحده نمی‌توان چندان به صورت قاطع تحلیل ارائه کرد.

اوج‌گیری فعالیت‌های انتخاباتی با چاشنی وعده‌های وسوسه‌انگیز

کمتر از سه هفته به انتخابات ریاست جمهوری ترکیه وقت باقیست و به نظر می‌رسد که اردوغان می‌تواند پیروز میدان رقابت‌های انتخاباتی باشد. بسیاری از منتقدان او از بحث کردن در مورد وضعیت او در انتخابات آتی خودداری می‌کنند؛ چرا که معتقدند اینبار هم اردوغان با توسل به سناریوهای مختلف می‌تواند اوضاع را به نفع خود تغییر دهد. نخستین سناریویی که او و تیمش در دستور کار خود قرار داده‌اند، حملات تکراری به دفاتر حزب عدالت و توسعه است.

تنهاد در یک هفته گذشته سه خبر از جمله به دفاتر حزب عدالت و توسعه در دو جغرافیای مختلف، از جمله یک حمله مسلحانه در استانبول، منتشر شده است و حالا عمر چلیک، سخنگوی حزب عدالت و توسعه

ضمن محکوم کردن این رویداد گفته است که این حزب به تلاش برای انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی ماه‌مه ادامه خواهد داد.

جالب اینجاست که بنیادین در اواخر ماه مارس در حمله‌ای مشابه، افرادی مسلح دفتر حزب ضمن محکوم کردن این رویداد گفته است که این حزب به تلاش برای انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی ماه‌مه ادامه خواهد داد.

قلیچدار اوغلو که رهبر حزب خلق دموکراتیک ترکیه و رئیس ائتلاف شش حزب ترکیه است، با دفاع از کردهای ترکیه و وعده آزادی صلاح‌الدین دمیرتاش، رهبر حزب دموکراتیک خلق از زندان به دنبال جلب آرای کردهای ترکیه به نفع خود است

اپوزیسیون «خوب» در استانبول را مورد حمله قرار دادند و اتفاقاً در آن زمان رهبری این حزب مسئولیت حمله را متوجه رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه کرد؛ گویا این موضوع و حمله به دفاتر رقبای یک سنت سیاسی در استانبول به شمار می‌رود!

البته اردوغان برای جلب آرای مردمی سناریوهای دیگری هم دارد. او چند روز پیش و در مراسم بهره‌برداری از یک میدان گازی تازه کشف شده در شهر زونگولداغ واقع در ساحل دریای سیاه اعلام کرد گاز مصرفی مناطق مسکونی ترکیه به مناسبت این رویداد برای مدت یک ماه رایگان شده و هزینه‌ای معادل ۶۲۵ لیر (۳۲.۲ دلار) را برای هر خانوار صرفه‌جویی می‌کند.

او سپس گفت که گاز مصرفی مربوط به حمام‌ها و آشپزخانه‌های خانه‌های مسکونی نیز به مدت یک سال با نرخ توزیع ۲۵ متر مکعب در هر ماه رایگان می‌شود. اشاره اردوغان به صرفه‌جویی به صورت ضمنی این موضوع را تأیید می‌کند که ترکیه در یک بحران اقتصادی گرفتار است و همین مساله حالا به محور انتخاباتی برای رقیب او یعنی کمال قلیچدار اوغلو تبدیل شده است.

او که رهبر حزب خلق دموکراتیک ترکیه و رئیس اتحاد ملت یا همان ائتلاف شش حزب ترکیه است، با دفاع از کردهای ترکیه و وعده آزادی صلاح‌الدین دمیرتاش، رهبر حزب دموکراتیک خلق از زندان به دنبال جلب آرای کردهای ترکیه به نفع خود است.

این در حالیست که قلیچدار اوغلو از سوی دیگر با وعده اخراج پناهجویان سوری از ترکیه که به زعم او فشار اقتصادی بر پیکره این کشور می‌آورد، به دنبال آن است تا اسلامگراییان را هم به کنار بزند و آرای جمهوریخواهان را با خود همراه کند. حال باید دید گام بعدی اردوغان برای تثبیت پیروزی خود چیست؟ آیا افشای پرونده‌های فساد اقتصادی و سیاسی رقیب خود را در برنامه دارد یا اینکه به سیاست امنیتی‌سازی قضای عمومی روی می‌آورد؟!

جهان نما

فرار «عمر البشیر» از زندان سودان تکذیب شد؛

ادامه روند خروج اتباع و دیپلمات‌های خارجی از خارطوم

با پایان آتش‌بس سه روزه در سودان، صبح دیروز (دوشنبه) پس از درگیری‌های پراکنده روز یکشنبه در خارطوم، آرامشی شکننده در این شهر برقرار شد و دیپلمات‌ها و اتباع کشورهای مختلف همچنان به روند خروج خود از سودان ادامه می‌دهند. به گزارش سایت شبکه خبری الجزیره، با وجود پایان یافتن مهلت آتش‌بس انسانی به مناسبت عید فطر، آرامش در خارطوم، پایتخت سودان برقرار شده است و همزمان عملیات‌های تخلیه اتباع خارجی از سودان ادامه دارد. خبرنگار الجزیره در ادامه از قطع برق و کمبود آب آشامیدنی در برخی محله‌های خارطوم خبر داد.

روند تخلیه از سودان در دو روز گذشته ادامه داشته و برخی کشورهای عربی و غربی اعلام کردند که شهروندان خود را از سودان خارج کردند، برخی کشورهای دیگر نیز تأکید کردند که به سرعت برای انجام این کار اقدام خواهند کرد. وزارت خارجه چین هم اعلام کرد که اولین گروه از شهروندان خود را در امنیت به کشورهای همسایه سودان منتقل کرده است. نیکوس دندیاس، وزیر خارجه یونان اعلام کرد که کشورش جنگنده‌هایی را همراه با نیروهای ارتش به مصر فرستاده تا اتباع یونانی و قبرسی را از سودان خارج کنند. دندیاس افزود: وزارت خارجه یونان در نشست وزرای خارجه اتحادیه اروپا در لوکزامبورگ پیشنهاد عملیات مشترک تخلیه شهروندان اروپایی از سودان را مطرح خواهد کرد. دولت فرانسه نیز اعلام کرد که به عملیات خود برای تخلیه اتباعش از سودان ادامه می‌دهد.

پاریس ضمن درخواست دوباره از طرف‌های سودانی برای متوقف کردن درگیری و بازگشت به مذاکرات اعلام کرد که در ارتباط نزدیک با شرکای اروپایی خود در مورد وضعیت سودان است. وزارت خارجه فرانسه اعلام کرد که بیش از ۲۰۰ تن از اتباع فرانسوی و اتباع دیگر کشورها را منتقل کرده است.

این وزارتخانه گزارش داد، هواپیمای اولی که عصر یکشنبه در جیبوتی فرود آمد، ۱۰۶ تن را منتقل کرد و با هواپیمای دوم نیز نزدیک به ۱۰۰ تن از اتباع فرانسوی و اتباع دیگر کشورها به ویژه کشورهای اروپایی به خارج سودان منتقل شدند. اتحادیه پزشکان سودان نیز اعلام کرد که از زمان آغاز درگیری‌ها در ۱۰ روز قبل، تعداد غیرنظامیان کشته شده به ۲۷۳ تن و زخمی‌ها به ۱۵۷۹ تن رسیده است.

این اتحادیه با انتشار گزارشی در صفحه فیسبوک خود اعلام کرد که ۶۹ درصد از بیمارستان‌های واقع در مرزهای مناطق درگیری تعطیل شدند. این اتحادیه با اشاره به اینکه از مجموع ۷۹ بیمارستان اصلی در پایتخت و استان‌های سودان، ۵۵ بیمارستان تعطیل شدند ۲۴ بیمارستان نیز به شکل کامل یا جزئی فعال هستند؛ اما آنها نیز به دلیل کمبود کادر و تجهیزات پزشکی و نبود آب و برق با خطر تعطیلی روبه‌رو هستند.

در ادامه این گزارش آمده است، در درگیری‌ها ۱۳ بیمارستان هدف قرار گرفته و ۱۹ بیمارستان مجبور به تخلیه شدند، همچنین شش دستگاه خودروی آمبولانس مورد هجوم نظامیان قرار گرفته و به تعدادی دیگر از آنها اجازه عبور و مرور برای انتقال بیماران و تجهیزات کمکی داده نشد.

همچنین جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا اعلام کرد که هیئت این اتحادیه در امنیت از سودان خارج شد. بورل تأکید کرد: سفیر اتحادیه از سودان به کار خود ادامه خواهد داد و اتحادیه به تلاش برای توقف درگیری در سودان و کمک به تمامی غیرنظامیان که در محاصره قرار دارند، متعهد است. مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز فرمانده ارتش سودان و فرمانده نیروهای واکنش سریع این کشور را به توقف فوری تیراندازی‌ها و حمایت از غیرنظامیان تشویق کرد.

رسانه‌های محلی سودان هم از فرار تعداد زیادی از زندانیان زندان کوپر در شمال خارطوم خبر دادند که اخباری ضد و نقیض از فرار رئیس جمهور عزل شده سودان به همراه این زندانیان منتشر شده در حالی که پلیس سودان فرار البشیر را تکذیب کرد.

راهپیمایی به مناسبت سالروز کشتار ارمنه در ایروان

حدود ۱۰ هزار تن از مردم ارمنستان که مشعل در دست داشتند یکشنبه شب به مناسبت گرامیداشت سالروز کشتار ۱،۵ میلیون نفر از ارمنه در ترکیه عثمانی در بیش از یک قرن پیش، به خیابان‌های ایروان آمدند. به گزارش آسوشیتدپرس، این راهپیمایی از یکی از میادین مرکزی ایروان به سمت یکی از مجموعه‌های بزرگ یادبود با آتش زدن پرچم‌های ترکیه و آذربایجان توسط فعالان آغاز شد. تنش‌ها میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان در ماه‌های اخیر به دنبال مسدود شدن جاده منتهی به ناگورنو-قره‌باغ بالا گرفته است. مورخان برآورد می‌کنند که در روزهای پایانی امپراتوری عثمانی بالغ بر ۱،۵ میلیون تن از ارمنه توسط ترک‌های عثمانی کشته شدند که غالباً به عنوان نخستین نسل‌کشی قرن بیستم تلقی می‌شود.

ارمنه مدت‌هاست که تلاش کرده‌اند تا این کشتار جمعی به عنوان نسل‌کشی به رسمیت شناخته شود. اگر چه ترکیه به عنوان نسل‌کشی به رسمیت شناخته شده است، اما در

طالبان: اسناد همکاری کابل با داعش ساختگی است!

سخننگوی طالبان اطلاعات درز یافته آمریکادر مورد نقش کابل در هماهنگی فعالیت‌های داعش را «جعلی» خواند. به گزارش اسپوتنیک، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان می‌گوید که داده‌های پنتاگون در مورد نقش مهم افغانستان در هماهنگی برنامه‌های تروریست‌های داعش جعلی و بخشی از یک کمپین تبلیغاتی علیه افغانستان است. مجاهد در توئیتر نوشت: سند جعلی منتشر شده توسط وزارت دفاع ایالات متحده، بخشی از یک کمپین تبلیغاتی ادامه‌دار علیه افغانستان است. وی خاطر نشان کرد که انتشار چنین اطلاعاتی بی‌اساس اسنادساختگی نتیجه کار عوامل اطلاعاتی خارجی است که علاقه‌ای به زندگی مسالمت‌آمیز شهروندان کشور ندارند. مجاهد در عین حال گفت که انتشار اطلاعات نادرست در مورد افغانستان نشان می‌دهد که برخی

تشدید تنش میان آمان و تل آویو در پی بازداشت نماینده اردن

در پی تنش در روابط اسرائیل و اردن به علت بازداشت نماینده مجلس اردن به اتهام «قاچاق سلاح و طلا» در اسرائیل، وزیر خارجه اردن به تماس تلفنی تل آویو پاسخ نداد. رسانه عبری کان در انتشار توثیقی نوشت که به دلیل تنش بین اسرائیل و اردن در پی بازداشت «عماد العدوان»، نماینده پارلمان اردن در تل آویو، ایمن الصدیقی، وزیر خارجه اردن، از پاسخ به تماس تلفنی «الی کوهن»، وزیر امور خارجه اسرائیل خودداری کرده است. این رسانه افزود که دستگاه امنیت داخلی اسرائیل در حال تحقیق درباره پرونده عماد العدوان است. رسانه رسمی اسرائیل اعلام کرد که نماینده اردنی به محض پایان تحقیقات و بازجویی آزاد خواهد شد. وزارت خارجه اردن یکشنبه ۲۳ آوریل اعلام کرد که اسرائیل یک نماینده مجلس اردن را در پی کشف مقدار سلاح و طلا به همراه وی بازداشت کرده است. این وزارتخانه تأکید

ادامه استعفا در دولت محافظه‌کار بریتانیا

یکی از جدی‌ترین سیاستمداران هوادار برگزیت و یکی از وفادارترین و نزدیک‌ترین متحدان سیاسی نخست‌وزیر بریتانیا در پی روشن شدن ابعاد یک رسوایی دیگر در درون دولت بریتانیا استعفا داد. به گزارش گاردین، ریشی سوناک، نخست‌وزیر بریتانیا وعده داده بود که به بحران‌ها و رسوایی‌ها درون دولت که در دوره بوریس جانسون و جانشین او لیز تراس به اوج رسیده بود پایان خواهد داد، اما در حالی که تنها ۶ ماه از آغاز به کار او می‌گذرد، دومینیک راب، معاون نخست‌وزیر به دلیل انتشار نتایج تحقیقات پیرامون بدرفتاری‌های او بازدرستان مجبور به کناره‌گیری از دولت شد. دومینیک راب، به عنوان یکی از وفادارترین چهره‌های حزب محافظه‌کار به سوناک برای مدتی طولانی هرگونه

بدرفتاری یا رفتار آزردهنده با کارمندان را که زیر نظر او کار می‌کردند انکار می‌کرد. بسا این حال نتایج تحقیقات نشان داد او در مواجهه با کارکنان زیر نظرش با «زور گویی» رفتار می‌کرد.